

Til Reguleringsmyndigheten for energi (RME), rme@nve.no

Innspill til Saksnummer 201913904

Innspill til RMEs forslag til nye krav til innhold i avtaler mellom nettselskap og kunde om vilkår for tilknytning og bruk av nettet.

Det varslede vedtaket mangler balanse mellom nettselskapet og kunden i pkt. 9:

Forpliktelsen til å unngå linjebundet spenningsstøy («skitten strøm») i nettet er formulert som et ensidig krav som bare pålegges kunden, og ikke også pålegges nettselskapet som leverer strømmen. Det bør inngå en forpliktelse om at nettselskapet skal levere strøm som er tilstrekkelig ren for støy til at det ikke oppstår unødvige materielle skader eller unødvig risiko for helsemessige skader for kunden. I dag er dette ikke tilfelle:

Strømnettbransjen har ikke tilpasset sitt produkt, leveranse av strøm, til problemene som ny digital teknologi skaper ved at skarpe, sterke, polariserte koherente elektriske pulser slipper igjennom til kundene og blir en del av innemiljøet. Det har nå i mange tiår vært godt dokumentert av de miljøer som forsker medisinsk/teknisk/biologisk innen dette feltet, og er i overensstemmelse med svært mange menneskers erfaringer med akutte helseplager, at slike pulser skader biologiske systemer – akutt eller over tid. Den økende bruken av slik teknologi skaper stadig større utfordringer både for nettselskapene og for kundene:

Moderne digitalt utstyr, så som el-bil-ladere, AMS-målere og annet utstyr med «switch mode power supply» (SMPS) og digitale mikrobølgesendere som er koplet tett på ledningsnettet produserer lavfrekvent støy og høyfrekvent støy opp i radiofrekvent spekter. Energien i pulsene er i snitt lav, men kreftene i de enkelte pulsene er store og kan knyttes til biologiske forstyrrelser (bl.a. oksidativt stress, ALS og DNA-skader).

For kilder og en oppsummering av kunnskap på feltet, vises her til Einar Flydal, Else Nordhagen og Odd Magne Hjortland, EMF Consult AS: [«Skitten strøm» fra smartmålere: notat om kunnskapsgrunnlaget for akutte og langtids helsevirkninger – nye og alt framlagte kilder, notat , 28.5.2024.](#)

Nettselskapene kan her spille en betydelig og svært positiv samfunnsmessig rolle ved å sørge for at strømmen de leverer, er rimelig fri for slike forstyrrelser, at det utstyret nettselskapet installerer, ikke slipper videre slike forstyrrelser som er skapt utenfra, og at det utstyret nettselskapet selv eier og installerer, ikke skaper slike forstyrrelser i kundens strømnett.

Det mest rasjonelle og kostnadseffektive punktet å sørge for lite støy i strømmen som går inn hos kunden, er før den er levert inn i huset. Det kan gjøres både ved å stille krav til kundene, slik pkt. 9 gjør, krav til produktene, og ved å stille krav til nettselskapene om at de ikke selv tilfører støy i nettet, men i stedet sørger for at utstyr som de installerer i nettet, har **filtre** som reduserer slik støy utenfra. For eksempel vil det koste noen få tiere å gjøre dette i strømmålere, mens å fjerne

støyen som målerne skaper gjennom ettermontering av filtre, fort koster strømkunden rundt 50 000 kr.

Der myndigheten mener at det er tvil om det faktisk er noen sammenheng mellom slik støy og helseplager, bør myndigheten søke kunnskap og pålegge nettselskapene å følge en føre-var-linje. Dette følger av Grunnlovens §112.

Det er ikke et gyldig motargument i saken å vise til at slik støy som omhandles ovenfor er svakere enn gjeldende grenseverdier: Disse grenseverdiene er fastsatt utelukkende utfra gjennomsnittlig energiintensitet, som ikke er relevant parameter for slike biologiske virkninger. Retningslinjene som disse grenseverdiene bygger på, angir også uttrykkelig at de ikke har ambisjoner om å fange opp slike biologiske virkninger, men bare mye grovere virkninger som hallusinasjoner og skadelig oppvarming.

Jeg viser ellers til [Folkets strålevern sin Kildesamling](#), som 29.10.24 ble levert til alle de 169 stortingspolitikere, samt statsminister, helseminister, flere aktuelle statsråd og statssekretærer. Denne Kildesamlingen handler om skadevirkninger av stråling fra trådløs teknologi og annen EMF. Her er samlet mye forskning og advarsler fra fagfeltet.

Les gjerne denne [erklæring fra ekspertkommisjonen The International Commission on the Biological Effects of Electromagnetic Fields \(ICBE-EMF\)](#), som kom i juni 2024. Disse eksperter beskriver den stadig økende forekomsten av el-overfølsomhet verden over som en humanitær krise som vi skaper og forsterker av vår omgang med elektrisk utstyr, med og uten sendere.

Erklæringen dekker altså både radiobølger, mikrobølger, skitten strøm og annet elektrisk utstyr som forstyrrer biologiske systemers naturlige bruk av elektromagnetiske felt.

I erklæringen så står det bl.a.: *"Personer med EHS må gis områder med lave EMF for opphold, arbeid, skole og generell offentlig tilgang. Viktige områder må raskt få lave EMF – ikke bare for å redusere alvorlighetsgraden for personer med EHS, men for å redusere forekomsten av EHS."*

Ekspertgruppen består blant annet av flere av ekspertrådgiverne fra WHO's kreftforskningspanel, IARC, som i 2011 klassifiserte radiofrekvent stråling fra mobilteknologi som mulig kreftfremkallende.

Jeg håper med dette innspillet at også dere, som ansvarlige samfunnsaktører, vil ta denne erklæringen, samt tusenvis av forskningsrapporter som påviser skader fra elektromagnetisk stråling (ref. Kildesamlingen) på høyeste alvor når dere nå skal vedta nye krav til innhold i avtaler mellom nettselskap og oss kunder.

Tønsberg 04.11.24

Grete Søgård